

Lausunto työ- ja elinkeinoministeriön asetuksesta Patentti- ja rekisterihallituksen maksullisista suoritteista vuonna 2026

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/30161/2025

Suomen Tilintarkastajat ry (ST) kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu työ- ja elinkeinoministeriölle seuraavaa.

ST pitää kannatettavana, että kommentoitavana olevassa asetuseräluonnoksessa ei esitetä korotuksia tilintarkastajia koskevien maksujen osalta, koska nämä asetuserässä määrättävät maksut kohdistuvat pääosin tilintarkastuslalle vasta pyrkiviin kokelaisiin tilintarkastajatutkintomaksujen muodossa.

Asetuseräluonnoksen taustalla olevan muistioluonnoksen sivulla 5 esitetyssä kohdassa käsitellään tilintarkastajia koskevia asioita. ST kiinnittää tässä huomiota tilintarkastusvalvonnan kulurakenteen voimakkaaseen kasvuun viime vuosina. Muistioluonnoksessa esitetyn mukaan tilintarkastusvalvonnan kokonaiskustannukset olivat vuonna 2024 noin 3 miljoonaa euroa, kun vuoden 2025 kokonaiskustannukseksi ennustetaan jo 3,6 miljoonaa euroa. ST pitää viimeaikaista kustannusten nousua sekä prosentuaalisesti että euromääräisesti varsin merkittävänä varsinkin, kun huomioidaan, että tilintarkastuslain perusteluissa vuonna 2014 ”Tilintarkastusvalvonnan kokonaismenoiksi vuositasolla arvioidaan 2,4 miljoonaa euroa” (HE 254/2014: 45). ST huomioisi tässä yhteydessä, että tilintarkastusvalvonnan kohteena olevien tilintarkastajien määrä on laskenut viime vuosina. Kun tilintarkastajia oli vuoden 2015 lopussa

1543, niin vuoden 2024 lopussa tilintarkastajia oli 1290. Jos kustannusrakenteen taustalla on kestävyysraportointidirektiivin täytäntöönpanosta johtuvat valvonnan muutostarpeet, pitäisi vähennyksen heijastua myös tilintarkastusvalvonnan resurssoinnin tarpeisin, etenkin kun kestävyysraporttien määrä vähenee yli 90 prosenttia ennakoidusta.

Näemme perusteltuna, että olisi syytä tulevaisuudessa tarkastella tarkemmin tilintarkastusvalvonnan kokonaisuutta ja toiminnan tarkoituksenmukaisuutta osana tilintarkastuslainsäädäntöä.

Kaupparekisterissä olevan virheellisen tilintarkastajatiedon oikaisu ilman maksua

Asian tausta ja ongelman kuvaus

Tilintarkastajat ja tilintarkastusyhteisöt rekisteröidään osakeyhtiöiden tilintarkastajiksi kaupparekisteriin Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) ylläpitämän järjestelmän kautta. Käytännössä yhtiö ilmoittaa rekisteriin tilintarkastajan, ja merkintä tulee voimaan ilmoituksen perusteella ilman erillistä hyväksyntää tilintarkastajalta tai tilintarkastusyhteisöltä.

Virheellisiä merkintöjä voi syntyä esimerkiksi ilmoitusvirheen, väärinkäsityksen tai teknisen virheen seurauksena. Myös tilanteet, joissa tilintarkastaja on aiemmin toiminut yhtiön tilintarkastajana, mutta toimeksianto on päättynyt, voivat johtaa siihen, että rekisteritieto jää virheellisesti voimaan.

Jollei yhtiö itse päivitä rekisteritietojaan, virheellisen merkinnän poistaminen edellyttää tilintarkastusyhteisöltä maksullisen rekisterimuutosilmoituksen tekemistä. Tämä tarkoittaa, että tilintarkastusyhteisö joutuu maksamaan maksun saadakseen poistettua virheen, jota se ei ole aiheuttanut ja josta se ei hyödy.

Perustelut maksuttomuudelle

Suomen Tilintarkastajat katsoo, että virheellisen rekisterimerkinnän oikaisemisen tulisi olla maksutonta tilintarkastusyhteisölle tai muulle yhteisölle seuraavin perustein:

- Oikaisu ei ole uusi rekisteröinti vaan virheen korjaus.

Maksun periminen on perusteltua, kun kyse on yrityksen omasta aloitteesta tehtävästä muutoksesta. Sen sijaan virheellisen tiedon korjaaminen on hallinnollinen oikaisu, jonka tarkoitus on varmistaa rekisterin tietojen oikeellisuus ja luotettavuus.

- Hallintolain mukainen virheen korjaaminen.

Hallintolain 50 §:n ja 51 §:n mukaisesti viranomaisen tulee korjata virheellinen tieto oma-aloitteisesti tai asianosaisen pyynnöstä ilman, että asianosaiselle aiheutuu kustannuksia viranomaisen hallussa olevan virheen oikaisemisesta.

- Tietojen oikeellisuus on rekisteriviranomaisen ja yleisen luotettavuuden etu.

Kaupparekisterin tietojen ajantasaisuus ja virheettömyys on keskeinen osa yhtiöoikeudellista luottamusta. Virheiden korjaamisesta ei tule syntyä taloudellista estettä, joka voi johtaa virheellisen tiedon säilymiseen rekisterissä.

Yhtiöllä ei välttämättä ole intressiä tietojensa päivittämiseen esimerkiksi silloin, kun sen toiminta on lakannut tai lakkaamassa. Joissakin tapauksissa virheellinen tilintarkastajamerkintä voi jopa palvella yhteisön etua, koska se luo virheellisen oletelman siitä, että yhteisöllä olisi tilintarkastaja valittuna.

- Tilintarkastajalla ei ole oikeutta päättää rekisteröinnistään.

Koska tilintarkastajan nimeäminen rekisteriin tapahtuu yhtiön ilmoituksen perusteella, tilintarkastajalla ei ole mahdollisuutta estää virheellisen merkinnän

tekemistä. Tästä syystä ei ole kohtuullista, että tilintarkastaja joutuisi maksamaan virheen poistamisesta.

- Tilintarkastusyhteisöjen tiedonhallinnan näkökulma.

Tilintarkastusyhteisöillä voi olla satoja tai tuhansia asiakkuuksia. On myös tilintarkastusyhteisöjen oman edun mukaista, että niitä koskevat rekisteritiedot ovat ajantasaisia ja oikein. Nykyinen maksukäytäntö ei kuitenkaan kannusta virheiden oikaisemiseen, vaikka virheellinen tieto voi heikentää rekisterin luotettavuutta.

Ehdotus

Suomen Tilintarkastajat ehdottaa, että:

PRH tai lainsäätäjä säätää tai ohjeistaa, että virheellisten tilintarkastajamerkintöjen poistaminen kaupparekisteristä on maksutonta myös silloin, kun poistopyynnön tekee rekisteriin virheellisesti merkitty tilintarkastusyhteisö tai muu yhteisö, joka on merkitty kaupparekisteriin yhtiön tilintarkastajaksi.

Muuta kuin tilintarkastusyhteisöksi rekisteröityä yhteisöä ei edes pitäisi voida merkitä kaupparekisteriin yhteisön tilintarkastajaksi, mutta käytännössä tällaisia tilanteita ilmenee.

Lisäksi olisi tarkoituksenmukaista selkeyttää menettelyä siten, että virheellisen tilintarkastajamerkinnän poistaminen voitaisiin tehdä kevyellä menettelyllä, esimerkiksi sähköisesti, ilman uutta rekisteröinti-ilmoitusta.

Virheellisten tilintarkastajamerkintöjen maksuton oikaisu edistäisi rekisteritietojen oikeellisuutta, vähentäisi tarpeetonta hallinnollista työtä ja poistaisi tilanteet, joissa kolmas osapuoli joutuu maksamaan virheestä, johon se ei ole voinut vaikuttaa.

Suomen Tilintarkastajat katsoo, että muutos on perusteltu sekä oikeudenmukaisuuden että hallinnollisen tehokkuuden näkökulmasta.

Osmo Valovirta

Sanna Alakare

Hallituksen puheenjohtaja

Toiminnanjohtaja